

ment volna – éppúgy, mintha közben elfeledkezett volna a mennyek országáról. Ezt hogyan élte át? Hogy az üdvösség útja az ő számára éppen a világba taszítotttság, az örök gyötrelém és hontalanság? Ki hol közölte vele élete titkát (amelyet halála előtt sehogy sem ismerhetett, hisz ha ismerte volna, csak képmutató és álszent funkcionáriusa lett volna Istennek) – hogy „ez volt a dolgod, derekasan elvégezted!” –, és akkor vége? megszűnt a „földi” gyötrelém? De akkor megszűnt a mennyország is, amit a szívében hordozott – mert megszűnt maga *Péter, a kőszikla, aki a kettő?! Julival utazunk a Trabantban, a Körúton a Rákóczi út felé. Juli mellettem kívülről mondja a Róka és a Kis Herceg találkozását, és nekem szép csendben folydogálnak a könnyeim. – Ugye gyönyörű? – kérdi diadalmasan nevetve Juli –, már kívülről tudom, és mégis mindig újra sírva fakadok, ha olvasom! A Trabant éppen megállt a piros lámpánál, a villamosmegállóban ácsorgók bebámulnak a szélvédő üvegén. Mit látnak? Egy szép fiatal lány diadalmas és feldúlt nevetéssel nézi a Trabant kormányja mellett a kiszolgáltatott, idősödő férfit, akinek arcán szégyentelenül folynak végig a nagy könnyek, bele a kopott szakállába. Saskia L.-ről beszél, meg a kikelő tulipánokról, meg a kertekről, amelyekre gondot visel vagy viselne, ha jutna rá idő. Elgyötört, olvasom, szól a napló Saskiáról így, nehezére esik a színház, minden reggel rosszul ébred, fáj a torka, nem kap levegőt. Klimax? L.? Rák? Egyszerűen: a kor? Az, ami ránk nehezedik, mindnyájunkra? Még ez a korán érkezett tavasz is... olvasom. **Március 27.** Délvan, és én még mindig ágyban fekszem. Néhány nap, és elkezdek dolgozni. Így aztán leborotvátom a szakállamat. Bemegyek a Madách Kamarába Cicához (ő gépeli a könyvemet), éppen próbaszünet van, a szűk nézőtéri kuckóban szoronganak a szereplők, és Kerényi Imre (neki még megvan a szakálla, de az övé nem ősz): – Így kell kinézni! – kiált fel, ahogy meglát. – No persze, ha valaki pihen...!*

Nem vette észre, hogy már nincs szakállam. Senki se vette észre. Azt se vették észre, hogy volt?

Tandori Dezső

„MORNY HALÁLA”

Vajda László színművész emlékére

Memento Maury, vagy Memento Morny, két cím,
megálltam Enghienben a rue Amélie-n, két cím
közt
bizonytalankodtam, Párizsból érkezvén a 620-as busszal,
az Ecetkereskedők utcája mellől. Itt lakott hát
Maury is, Morny is, nézem a rótvadszólós fehér-barna
terméskő falakat, kutya ugat rám,
mindjárt kijön valaki. Gyerünk innen!
Bizonyosság ehhez az üggető, három
Workaholic-faterú lóval, az esélytelen nyér, még mindig

a munkamánia, semmi menekvés, például a halál-
nak akár csak a gondolatába is. Jól meggondolandó,
élünk-e a megszakítás jogával, szószakítás,
ne mondj le semmiről, nem olyan nagy dolog a halál,
s a többi tanulság. Tovább. Fordítod guggolva az abbé
történetét, lent tábla, ez újdonság fejlemény: MAURI TOURS, írni, ehhez
az abbé történetét bármikor abbahagynád, ha a rohadt rue
Amélie-re nem kéne kimenned, megnézni mégis, hol laktak. Szétforgácsol.
És akkor most hallod, hogy a színész, aki ezt a (megírt? nem írt? na)
te Mornydat alakította, váratlan meghalt. Kevés, forgács
idő maradt volna már rendes feldolgozásra, maradtál
az átlötyögött párizsi napoknál s az abbé történeténél.
A 139. oldaltól a 213. oldalig jutottál előre, nem kis
teljesítmény. S az evidenciák: guggolva is kibírom (a mondás),
és ahogy guggolsz ágyadnál, és ahogy holtodig ezt a munkát
műveled megélhetésül, s mint Philip Marlowe, még te
érdeklődsz (hol lehetnél altiszt, mondjuk a *Démonok*
magyarításával). Morny halála. A Strudlhof-lépcsőn már így
mégyle: a könyv átfordult s megjelent. Igaz,
felét kaptad még éhbérének is, s hát
„lovakon” hol jártál öt év alatt
akár ily mínusz közelében, ah, mindegy,
marad, hogy már nem is tudod, mi
vonzásban, a tér marad csak, az esti City,
a néptelenség, Kicsiny Sasmadár, Szpéró,
ahogy kapkodva visszanyersz valami akkor oly
véghetetlen fontosat, a tér vonzása
elmúlik, C, D, E, F és G kategóriájú mágnesesség,
elmúlnak a lovak, most hát elhagytak ők is,
fájó csuklón madártojás-púp, az marad, púp fikció,
ahogy ilyen tréfákat nem szerettél
soha. A legtisztább megszólalás
marad: a „közt”, a volt s a nincs
a közt, nincs az, hogy „közt”, ott is valami volt,
most semmi dolgod. Bábos, rég nem
az a kérdés, hogy a bábu, az telt, hogy
betelt (valami literátus) pohár,
Sz. E. a szív albumába háborúkkal régebben megírta már, ne
hidd, ami történik, nem igaz az,
igaz csak *a szép, az igaz lenne, lenni csak az*
lenne, ami volna, az kéne, egy fehér (mondjuk: legalább egy
F-kategóriás) szívdobbanásnyira. (S ugyan, mit, hogy
„rosszindulat”, ha fejedre olvassa aztán bárki saját
lovakid nevét, Allinson’s Mate, Tamure, Presenting, Lammtarra, tegye
– „ki szó művésze, nem hallgatsz a szóra” –, sűgön bűvölje
majommá akár, vagy fontoskodóvá

kijelentéseid, de hol van ez, mit érdekes már,
minden: hülyeség, irtad, hát a Szpéro? kérdezheti valaki,
válasz erre, 1. Szpéro csak volt, 2. Szpéro nem minden,
még szomorúbb, nem? annál, hogy minden hülyeség, csak
lengjenek, csak kérdezzessenek, s hogy
„semmi sem történik”, lásd különös hír-
mondó, emberi történés, saját híríg sem jut,
ami érdeklődés benned, amit mélyedből önszavad hoz,
azokat a híreket sem hallgatnád.) És hagyjuk a francba
a mondatot. A Cityben, ha (a Strudlhof-lépcsőre se rezzen szíved)
azt te el tudnád mondani, milyen volt a vöröstéglá-
-síkátorokban, hirtelen kiskanyar utca, nagy üvegtáblák,
pepitára szinezett álgerendák, az épület szerkezetétől,
mondjuk, ez a Morgan Ház, mögötte a Temze. Istenem, hagyj
örökre békén, mondtad, amikor (címre cím)
aztán erre Szpéro hozzád került
– bábos, bábos, Doctor, Doctor, hallgatod az együttest,
az UFO-t, még milyen szelíd vadrock idill (Morny – V. L.)
volt az, mondjuk, a *Morbid Angel*, a *Pantera*, a *Slayer*,
a *Corrosion of Conformity* vagy a *Suicidal Tendencies* nevű
zenekarok munkájához képest –, mégy át a temzei hídon reprim
moziba, nézed a filmet, melyben ez a mondás elhangzik,
aztán épp nem hangzik el, épp ezt kihagyták, ami neked
fontos a világban, a világ kihagyja, olykor, olykor meg nem,
így sűg a bábos néha Mauryt, egy spanyol kerékpáros névvel,
Mauri a Tour de France mezőnyében, s így lesz, hallhatóan csak,
hallhatóan, új Mornyid, ha lesz még, mit hallhatóvá teszel
ebből, miből, nincs semmi történés, csak valahogy meg kell,
létezni, meg kell lenni ahhoz, hogy semmi ne történjen, és amíg.
Korrekt megátalkodottság, a csonka kezű őrnagy bölint: „Persze. Soha.”